

IZ DANASNJE STEVILKE:

Pred volitvami v Ljudsko skupščino FLRJ
Pomembna reorganizacija upravljanja našega gospodarstva
Razglas akcijskega odbora za obnovo razrednih sindikatov v Trstu
Prešernov muzej v Kranju
Fizkultura — Objave

Leto XI. — Štev. 33/II. Ljubljana, sredi, 8. februarja 1950. Izhaja vsak dan razen ob petkih. Mesečna naročnina din 45.— Cena din 2.—

PRED VOLITVAMI V LJUDSKO SKUPŠČINO FLRJ

Maršal Tito kandidat črnomeljskega okraja

Črnomelj, 7. februarja. Danes ob 6. uri zvečer je zasedal v Črnomlju razširjeni plenem Osvobodilne fronte, katerega so se udeležili tudi zastopniki vseh množičnih organizacij. Sekretar OK KPS in predsednik okrajnega odbora OF Julij Planinc je zborovalcem predložil za kandidata črnomeljskega okraja maršala Josipa Broza-Tito, za njegovega namestnika pa polkovnika Jugoslovanske armade in člana Glavnega odbora OF Hočevarja Franca. V dvorani je nastalo veliko navdušenje in večinastno skandiranje »Tito-Partija«.

Predstavniki množičnih organizacij so za tem izrazili svoje navdušenje nad predlogom in obljubili, da bodo množične organizacije v naprej še z večjo odločnostjo odpravljale slabosti in še z večjim navdušenjem nadaljevale borbo za zgraditev socializma.

Ob zaključku je razširjeni plenem eoglasno sprejel naslednje pozdravno pismo maršalu Titu:

»Predstavniki vseh političnih organizacij okraja Črnomelj smo na zborovanju 7. februarja obravnavali vprašanje kandidata za Zvezni svet Ljudske skupščine FLRJ za naš okraj. Pri tem smo se soglasno in z velikim navdušenjem odločili da bomo kandidirali Tebe, dragi maršal Tito, za Tvojega namestnika pa Franca Hočevarja-Cirila, polkovnika Jugoslovanske armade.

Vsa Bela Krajina je sodelovala v narodnoosvobodilni borbi, ki si jo tako modro in uspešno vodil k zmagi. — Prav tako kakor v narodnoosvobodilni borbi tudi danes v graditvi socializma naše ljudstvo zaupa Tebi in Partiji. Prepričani smo, da nas boš tudi vnaprej odločno in pravilno vodil v borbi proti vsem našim sovražnikom. Tebi in naši Partiji neomajno zaupamo in Te prosimo, da sprejmeš to našo odločitev.«

Ob koncu sta frontna in mladinska organizacija okraja Črnomelj napovedali tek-

Kandidatna lista Osvobodilne fronte Slovenije za Svet narodov

Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije je sprejel enotno kandidatno listo za volitve poslancev in namestnikov v Svet narodov Ljudske skupščine FLRJ. Kandidati in namestniki so:

1. kandidat: Kardelj Edvard, sekretar Politbiroja CK KPJ, podpredsednik zvezne vlade in minister za zunanje zadeve FLRJ;
namestnik: Kozak Ferdo, književnik, predsednik Ljudske skupščine LRS, član Izvršnega odbora OF;

6. kandidat: Ambrožič Lado, generalmajor JA, pomočnik ministra za promet FLRJ, član GO OF Slovenije;
namestnik: Maček Polde, tesar, član IO mestnega ljudskega odbora in član biroja Mestnega komiteja KPS Ljubljana;

7. kandidat: Bebler dr. Aleš, pravnik, stalni delegat FLRJ v Varnostnem svetu pri OZN, član CK KPS;
namestnik: Mlekuz Franc, kmet, zadržnik, predsednik kmečke delovne

namestnik: Bruha Viktor, delavec, org. sekretar Okrajnega komiteja KPS Jesenice;

12. kandidat: Jeras Josip, profesor, predsednik Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije, član GO OF Slovenije;
namestnik: Prešeren Cilka, delavka, član org. inštrukcijske uprave CK KP Slovenije;

13. kandidat: Kavčič Stane, delavec, član Politbiroja CK KPS in podpredsednik Prezidijske Ljudske skupščine LRS;
namestnik: Kresc Leopold, podpredsednik Oblastnega ljudskega odbora in član biroja oblastnega komiteja KPS za ljubljansko oblast;

14. kandidat: Krivic Vlado, pravnik, član Politbiroja CK KPS, predsednik Komisije državne kontrole LRS;
namestnik: Maretič ing. Vera, agronom, član Kmečke komisije pri CK KPS;

15. kandidat: Kuhar Lovro, književnik, predsednik IO Ljudske prosvete Slovenije;
namestnik: Razgoršek Avgust, kovinarski delavec, Kotlje, okraj Slovenjgradec, član org. inštrukcijske uprave pri CK KP Slovenije;

16. kandidat: Lampret Jože, predsednik Verske komisije pri Predsedstvu vlade LRS in član Glavnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Hegler Jože, rudar iz Kočevja, sindikalni funkcionar;

17. kandidat: Lubej Franc, sekretar Prezidijske Ljudske skupščine LRS, član Izvršnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Vrabič Olga, farmaceut, kandidat CK KPS, član Glavnega odbora OF Slovenije;

18. kandidat: Lunaček dr. Pavel, redni profesor medicinske fakultete in predstojnik ginekološke klinike v Ljubljani;
namestnik: Osolnik Bogdan, pomočnik ministra za znanost in kulturo FLRJ, kandidat CK KPS in član Glavnega odbora OF Slovenije;

19. kandidat: Maček Ivan, član Politbiroja CK KPS, podpredsednik vlade in minister za gradnje LRS;
namestnik: Gričar Jože, tekstilni delavec, org. sekretar Oblastnega komiteja za mariborsko oblast;

20. kandidat: Pehaček Rado, generalmajor JA, član Glavnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Voljč Ignac, delavec, predsednik Okrajnega ljudskega odbora in sekretar Okrajnega komiteja KPS Jesenice;

21. kandidat: Polak Bojan, polkovnik JA in član Glavnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Molek Jože, delavec, član CK KPS, predsednik OLO in sekretar OK KPS Kranj;

22. kandidat: Rakef Franc, zidar, udarnik pri Gradisu v Titovih zavodih »Litostroji«;
namestnik: Ožbolt Alojz, gozdni delavec, sekretar partijskega komiteja Gozdnega gospodarstva v Kočevju;

23. kandidat: Ravtar Marija, tekstilna delavka, načelnik oddelka pri Glavnem odboru ZS Slovenije;
namestnik: Šumrada Vinko, trgovski pomočnik, org. sekretar Oblastnega komiteja za ljubljansko oblast;

24. kandidat: Svetek Franc, podpredsednik Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije in član Izvršnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Trpin Alojz, mizar, sekretar Mestnega komiteja KPS in predsednik MLO Celje-mesto;

25. kandidat: Šentjuro Lidija, organizacijski sekretar CK KPS;
namestnik: Svetina Ivo, član CK KPS, sekretar sekretariata za personalno službo Predsedstva vlade LRS;

26. kandidat: Šušteršič Tone, železniški delavec, član CK KPS, minister za lokalni promet LRS;
namestnik: Marolt Ivan, ključavničarski delavec, poslovodja delavnice v progovni sekciji Ljubljana-Siška, član železniškega komiteja KPS v Ljubljani;

27. kandidat: Tavčar dr. Igor, redni profesor Medicinske fakultete, predstojnik klinike za interne bolezni v Ljubljani;
namestnik: Lapajne ing. Sonja, gradbeni inženir, poverjenik za gradnje Oblastnega ljudskega odbora in član Oblastnega komiteja KPS Maribor;

28. kandidat: Ulagar Franc, kmet-zadržnik, predsednik kmečke delovne zadruge Arja vas, član Okrajnega komiteja KPS Celje-okolica;

namestnik: Jesih Valentin, kmet-zadržnik, podpredsednik kmečke delovne zadruge Šmarje-Sap;

29. kandidat: Vilfan dr. Jože, pomočnik ministra za zunanje zadeve FLRJ in član CK KPS;

namestnik: Gorjan Jordan, nameščeneec, podpredsednik Oblastnega ljudskega odbora goriske oblasti;

30. kandidat: Zihert Boris, član CK KPS, direktor instituta za družbene vede v Beogradu;
namestnik: Borc Mavricij, delavec v lesni industriji, tajnik Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije.



Maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito — kandidat Bele Krajine



Edvard Kardelj — nosilec kandidatne liste OF Slovenije za Svet narodov

BORIS KIDRIČ KANDIDAT I. volivnega okraja Ljubljane

Ljubljana, 7. februarja. Danes zvečer so se volivci I. volivnega okraja glavnega mesta Ljubljane zbrali na predvolivnem sestanku v Litostroju. Organizacijski sekretar mestnega komiteja KPS tovariš Repinc je imel govor, v katerem je poudaril naše uspehe pri graditvi socializma. Zborovalci so navdušeno sprejeli njegov predlog, da se v prvem volivnem okraju kandidira za Zvezni svet Ljudske skupščine FLRJ tovariš Boris Kidrič, član Politbiroja Centralnega komiteja KPJ, predsednik Zvezne planske komisije in predsednik Gospodarskega sveta FLRJ. Za njegovega namestnika pa

Miha Marinko kandidat III. volivnega okraja Ljubljane

Ljubljana, 7. februarja. V veliki Unionski dvorani so se zbrali ob 17. uri popoldne volivci III. volivnega okraja glavnega mesta Ljubljane na predvolivno zborovanje, da izberejo kandidata za volitve v Ljudsko skupščino. Predvolivno zborovanje je otvoril sekretar Fronte I. rajona tovariš Franc Panžeršič.

Predsednik Mestnega odbora OF tovariš Matija Maležič je nato v kratkem govoru orisal veliko revolucionarno vlogo, ki jo je odigrala dosežanja Ljudska skupščina od svoje izvolitve do razpusta. Poudaril je, da je Ljudska skupščina sprejela vrsto naprednih zakonov, od zakona o agrarni reformi do velikega in pomembnega zakona o petletnem načrtu in na zadnjem zasedanju med drugim tudi zakon o socialnem zavarovanju.

Tovariš Maležič je volivcem predlagal, da sprejmejo kot kandidata za Zvezni svet Slovenije, sekretarja Osvobodilne fronte tovariš Komunistične partije Slovenije in predsednika vlade LRS tovariša Miho Marinko. — Volivci so z navdušenjem sprejeli predlog in dolgo vzklikali tovariš Marinko in naši Partiji. Prav da bo kandidiral kot namestnik tovariš Franc Kimovec-Žiga.

Ob zaključku je predsednik delovnega predsedstva tovariš Majer predlagal da pošljejo pismo tovarišu Mihi Marinko in ga obvestijo, da so ga izbrali za svojega kandidata na volitvah v Zvezni svet.

so kandidirali Franca Sitarja, podpredsednika IO MLO Ljubljana in člana biroja mestnega komiteja KPS Ljubljana. Prisotni so poslali tov. Borisu Kidriču pismo, v katerem ga obveščajo o svojem sklepu. V pismu pišejo med drugim: »Poznamo Te kot zvestega sina našega naroda in doslednega borca za pravice delovnih ljudi. Zato Ti izkazujemo naše zaupanje in hvaležnost. Prepričani smo, da boš naš predlog sprejel, mi Ti pa obljublamo, da bomo vse svoje sile posvetili petletnemu planu, da bo naš skupni cilj — to je zgraditev socializma — za katero se borimo dosledno Ti in mi vsi, čimprej dosežen.«

Ob koncu zborovanja so poslali pozdravno brzojavko tov. Titu.



Boris Kidrič — kandidat I. volivnega okraja Ljubljane

2. kandidat: Vidmar Josip, književnik, predsednik Prezidijske Ljud. skupščine LRS in predsednik Izvrš. odbora OF Slovenije;
namestnik: Kraigher dr. Alojz, pisatelj in zdravnik v Ljubljani;

3. kandidat: Rus Jože, pravnik, podpredsednik Prezidijske Ljudske skupščine FLRJ in podpredsednik Izvršnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Primožič Franc, nameščeneec, org. sekretar Izvršnega odbora OF Slovenije;

4. kandidat: Bek France, književnik, podpredsednik Prezidijske Ljudske skupščine LRS, član Izvrš. odbora OF; namestnik: Dolgan Ervin, delavec, org. sekretar Oblastnega komiteja KPS za gorisko oblast;

5. kandidat: Kocbek Edvard, profesor, podpredsed. Prezidijske Ljudske skupščine LRS in podpreds. Izvršnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Krmelj Maks, kmet, član CK KPS, predsednik Republiške zveze kmetijskih zadrug Slovenije;



Miha Marinko — kandidat III. volivnega okraja Ljubljane

zadruge in krajevnega ljudskega odbora v Čezsoči;

8. kandidat: Dolinšek Tone, član CK KPS, generalni direktor Generalne direkcije za elektroindustrijo LRS;
namestnik: Pogačar Jakob, delavec, šel livarne v Titovih zavodih »Litostroji« v Ljubljani, podpredsednik IO OF mesta Ljubljane;

9. kandidat: Hočvar Janez, študent, sekretar Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije;
namestnik: Nedog Alenka, študent, org. sekretar Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije;

10. kandidat: Jakac Božidar, akademski slikar, prorektor Akademije upodabljajoče umetnosti, član Glavnega odbora OF Slovenije;
namestnik: Kresc Franc-Coban, delavec, podpolkovnik JA, predsednik Glavnega odbora Vojaških vojni invalidov za Slovenijo;

11. kandidat: Jakopič Albert, nameščeneec, član CK KPS, član Izvršnega odbora OF za Slovenijo;

SEJA PREZIDIJA LJUDSKE SKUPŠČINE FLR JUGOSLAVIJE

POMEMBNA REORGANIZACIJA UPRAVLJANJA NAŠEGA GOSPODARSTVA

Beograd, 7. februara

Danes ob 10. uri dopoldne je bila seja Prezidija Ljudske skupščine FLRJ, na kateri so na podlagi predlogov predsednika vlade FLRJ, maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita sprejeli sklepe, ki so velikega pomena za nadaljnji razvoj socialistične gospodarske graditve in za razširitev ter utrditev socialistične demokracije v naši državi. Seja, na kateri je bil navzoč maršal Tito, je predsedoval predsednik Prezidija dr. Ivan Ribar. Ko je sporočil članom Prezidija vsebino dveh pism predsednika vlade, v katerih predlaga reorganizacijo in upravljanju nekaterih gospodarskih in resorov in spremembe v zvezni vladi, ki jih ta reorganizacija zahteva, je predsednik dr. Ribar predlagal tale dnevni red seje:

1. Reorganizacija nekaterih gospodarskih resorov v vladi FLRJ in

2. razrešitev in imenovanje ministrov v vladi FLRJ.

Ko je bil dnevni red sprejet, je dal predsednik Prezidija besedo tov. Borisu Kidriču, predsedniku Gospodarskega sveta in Zvezne planske komisije, ki je v svojem poročilu orisal splošni pregled in položaj, ki zahteva predlagano novo reorganizacijo in vodstvu gospodarstva, razložil pa je tudi konkretni načrt te reorganizacije ter se podrobno ustavil pri tistem delu reorganizacije, ki ga je treba takoj izvesti.

Po referatu tov. Kidriča, ki so ga poslušali z veliko pozornostjo, so člani Prezidija soglasno sprejeli predlagano reorganizacijo in besedilo dveh ukazov, po katerih je treba to reorganizacijo izvesti.

minister vlade FLRJ, ministri vlad ljudskih republik, pristojni za zadeve v zvezi s proizvodnjo in predelovanjem nekovin, ter osebe, ki jih na predlog predsednika vlade FLRJ imenuje Prezidij Ljudske skupščine FLRJ.

V.

Za vodstvo poslov metalurgije in za vodstvo poslov proizvodnje in predelovanja nafte bo vlada FLRJ iz pristojnosti dosedanjega ministrstva za rudarstvo vlade FLRJ ustanovila generalne direkcije kot svoje neposredne organe.

Na čelu generalne direkcije je generalni direktor, ki je minister vlade FLRJ.

VI.

Vlada FLRJ bo izvedla ta ukaz.

VII.

Ta ukaz začne veljati z dnevom objave v »Uradnem listu Federativne ljudske republike Jugoslavije«.

Prezidij Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije

Za sekretarja: Predsednik: Moša Pijade Dr. Ivan Ribar

UKAZ O USTANOVITVI SVETA ZA ENERGETIKO IN EKSTRAKTIVNO INDUSTRIJO

Drugi ukaz se nanaša na ustanovitev sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo vlade FLRJ ter je v njem rečeno: Na temelju 6. in 15. točke 74. člena in drugega odstavka 89. člena Ustave FLRJ in na predlog predsednika vlade FLRJ izdaja Prezidij Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije

u k a z

o ustanovitvi sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo vlade FLRJ.

I.

Za koordinacijo dela komitejev generalnih direktij in drugih organov vlade FLRJ, ki upravljajo posle energetske in ekstraktivne industrije v zvezi s pristojnostmi, se ustanavlja svet za energetiko in ekstraktivno industrijo vlade FLRJ.

Na čelu sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo je predsednik sveta, ki je minister vlade FLRJ.

NOVI MINISTRI ZVEZNE VLADE

Ko je sprejel gornja dva ukaza, je Prezidij soglasno sprejel predlog predsednika vlade o osebnih spremembah v vladi FLRJ, ki so postale potrebne s sprejeto reorganizacijo. O teh spremembah je izdal Prezidij tale ukaz:

Na temelju člena 74., točke 13 Ustave FLRJ, v zvezi z Ukazom Prezidija Ljudske skupščine FLRJ U. r. št. 145 in 146 z dne 7. februara 1950 ter na predlog predsednika vlade FLRJ izdaja Prezidij Ljudske skupščine FLRJ

u k a z

o razrešitvi ministra za rudarstvo in ministra za elektrogospodarstvo ter o imenovanju novih ministrov vlade FLRJ.

Razrešena sta dolžnosti:

Minister za rudarstvo vlade FLRJ Svetozar Vukmanovič in minister za elektrogospodarstvo vlade FLRJ in Nikola Petrovič.

Imenovani so:

Za ministra vlade FLRJ — predsednik Sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo vlade FLRJ Svetozar Vukmanovič, dosedanji minister za rudarstvo vlade FLRJ;

za ministra vlade FLRJ — predsednik komiteja za elektrogospodarstvo vlade FLRJ ing. Nikola Petrovič, dosedanji minister za elektrogospodarstvo vlade FLRJ;

za ministra vlade FLRJ, predsednik komiteja za premog vlade FLRJ Anton Bibet, ljudski poslanec Sabora LR Hrvatske;

za ministra vlade FLRJ — predsednik komiteja za nekovine vlade FLRJ Strahil Gigov, dosedanji predsednik planske komisije LR Makedonije;

za ministra vlade FLRJ — generalnega direktorja metalurgije Veljka Mičunovič, dosedanji pomočnik ministra za notranje zadeve vlade FLRJ;

za ministra vlade FLRJ — generalnega direktorja za proizvodnjo in predelovanje nafte Milka Mianič, dosedanji predsednik komiteja za znanstvene ustanove, visoke šole in univerze.

Prezidij Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije

Predsednik: dr. Ivo Ribar Za sekretarja: Moša Pijade

Seja Prezidija je bila zaključena ob 11.30 uri.

Pismo volivcev III. volivnega okraja Ljubljane — Mihi Marinku

Dragi tovariš Marinku! V poznanju in spoštovanju Vašega neumornega dela, žrtve in uspešnih zmagovitih naporov, ki ste jih v najtežjem razdobju naše zgodovine prispevali za zmago delavskega razreda Jugoslavije in z njim združenih ljudskih množic po naših marksizma-leninizma, smo Vas izbrali za svojega kandidata v III. volivnem okraju glavnega mesta Ljubljane.

Pričakujemo, da boste sprejeli to našo odločitev kot izraz našega neomajnega zaupanja v Vaše osebno delo, ki ga tako nesebično in uspešno opravljate v naši skupni borbi za zgraditev socializma. Z izbero Vas, dragi tovariš, hočemo poudariti svojo neomajno predanost

Komunistični partiji Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu, ki v obrambi in doslednem izvajanju marksizma-leninizma brani ne le pravice naših narodov, ampak pravice delavskega razreda in naprednih sil vsega sveta.

Ob tej priliki Vam obljubljam, da bomo zvesto in dosledno izpolnjevali vse naloge, ki jih postavlja pred nas naša slavna Partija, stopnjevali bomo do skrajnosti svoje napore, že ob samih volitvah pa nastopili tako, da bo ves svet lahko videl in slišal: to je volja ljudstva, ki svobodno gradi socializem!

Frontni aktiv III. volivnega okraja glavnega mesta Ljubljane

V okraju Celje okolica kandidira TOVARIŠ SERGEJ KRAIGHER

Celje, 6. febr. V soboto je bilo V. zasedanje razširjenega plenuma okrajnega odbora OF Celje-okolica. Sekretar Mravlje je poročal o delu OF v preteklem letu. V okraju Celje-okolica so frontovci pri raznih poljskih delih, na primer pri pregledu krompirišč, obiranju hmelja opravili 250.000 prostovoljnih ur. 3800 ur so delali pri pogozdovanju, nad 500.000 pa pri drugih delih, na primer pri gradnjah, popravilju cest itd. Lani so bile ustanovljene v okraju 4 zadruga, in to v Savinjski dolini, letos pa zadruga v Zalcu. Predsednik okrajnega odbora OF tov. Ocvirk je za tem govoril o sedanjih najvažnejših gospodarskih nalogah ter o nekaterih nepravilnostih frontnih organiza-

cij v lanskem letu. Obširneje se je zadržal nato pri volitvah v Ljudsko skupščino.

Razširjeni plenum je soglasno kandidiral za poslance v Zvezni svet za volivni okraj Celje-vzhod člana CK KPS in predsednika planske komisije LRS Sergeja Kraigherja in za volivni okraj Celje-zapad člana Ivana Ocvirka, predsednika okrajnega ljudskega odbora, za namestnika pa poljskega delavca, predsednika KLO Lisično Jakoba Leskoška, rudarja Avgusta Alaufa iz Laškega, člana OK KPS Celje-okolica.

Ob koncu so sprejeli frontni plan za leto 1950, po katerem bodo frontovci med drugim napravili 1.004.250 prostovolj. ur.

V okraju Kranj so si izbrali kandidate

Kranj, 7. febr. Danes dopoldne je bilo v Kranju v mali dvorani izredno zasedanje razširjenega plenuma OF, ki so se ga udeležili člani okrajnega plenuma in predstavniki množičnih organizacij. Zasedanje je otvoril tov. Andrej Bačić, ki je uvodoma poudaril pomen izrednega zasedanja, da bodo namreč na njem izbrali dva kandidata za volitve v Zvezni svet, nato pa se je dotaknil nalog, ki so v zvezi s volitvami. Za njim je govoril tov. Tone Fajfar, minister za lesno industrijo LRS, ki je analiziral izvršitev lanskega plana ter prikazal, kako važno je stalno izpolnjevanje planskih nalog. Predsednik okrajnega odbora tov. Jože Molek je

nato predlagal kandidata za Zvezni svet, in sicer za volivni okraj Kranj-severni del Toneta Fajfarja, ministra za lesno industrijo vlade LRS in člana IOOF Sloveštice, za namestnika Ježa Alojza iz Trzinjača, strojnega ključavničarja, sekretarja partijske organizacije v prednicini iz tkalnice v Trzinju; za volivni okraj Kranj-južni del pa Andreja Brovčiča iz Kranja, tovarniškega delavca, predsednika MLO in sekretarja MK KPS v Kranju ter namestnika Nagliča Petra, tovarniškega delavca iz Zirov, organizacijskega sekretarja OK KPS Kranj. Navzoči so z navdušenim ploskanjem sprejeli predloge za kandidate in so se zavezali, da bodo priprave in volivni sestanki v KLO izvršeni do 15. februarja. — T. M.

Trboveljski rudarji so napovedali tekmovanje rudarjem Velenja, Zagorja in Senovega v počastitev volitev Zvezne Ljudske skupščine

Trboveljski rudarji so se na letošno skupščino dobro pripravili. Izvolili so delegate za skupščino, v nedeljo 29. januarja pa so v počastitev skupščine tudi tekmovali. Na dan tekmovalja so nakopali in naložili 1100 ton premoga. Med delegate letne sindikalne skupščine je prišel poleg zastopnikov oblasti tudi predsednik GO Zvezne sindikatov Slovenije tov. Janko Rudolf. Predsednik sindikalne organizacije tov. Zibret je v referatu nanizal vrsto problemov, pomankljivosti in dobrih strani dela sindikalne organizacije trboveljskih rudarjev. Ocenil je delo pododborov, med katerimi so dobri pododbori vzhodnega obrata, rudniškega magazina, elektro obrata in strojnega obrata, ostali pododbori pa so pri svojem delu zelo šepali. Tudi o tekmovalju in gibanju za višjo storilnost dela je bilo govora v referatu. Trboveljski rudarji so za uspešno in predčasno izpolnitev plana s prostovoljnimi delom nakopali 17.800 ton premoga. 18 proizvodnih brigad je tekmovalo za večjo storilnost. Tekmovanju in požrtvovalnosti trboveljskih rudarjev lahko pripisemo, da so presegli lanskega letnega plana za 6,4%. Premalo so skrbeli v trboveljskem premogovniku za razširitev brigadnega načina dela. Vanj je vključeno le 11% vsega delavstva. Tudi tehničnim normam niso posvetili dovolj pozornosti, po teh-

ničnih normah dela samo 3% delavstva. Po dosedanjih normah pa dela 42.150 delavstva. Lani je bilo proglašeno 621 udarnikov, 12 najboljših rudarjev pa dela že za drugo Titovo petletko.

Cudno se sliši, da je v tako velikem kolektivu, kakor je trboveljski premogovnik, bilo lani tako malo novatorjev in racionalizatorjev. Proglašen je bil le eden novator in dva racionalizatorja. Komisija za iznajdbe in racionalizacije je bila v svojem delu prepočasna in je predolgo zavlačevala svoje delo. Tudi odnose uprave do teh najboljših delavcev ni bil pravilen.

Delegati sindikalne podružnice Trbovelje so na letni skupščini napovedali tekmovanje rudarjem Velenja, Zagorja in Senovega, da bi tako čim bolj počastili dan volitev Ljudske skupščine. V tekmovalni napovedi obljublajo, da bodo plan v letu 1950 presegli za 1%, borili se bodo za znižanje polne lastne cene, brigade bodo prevzele osebne obveznosti, uvedli bodo tehnične norme, skrbeli za kvaliteto premoga, razširjali brigadni sistem dela, znižali odstotek nepravilnih izdelkov, vključili še preostalo delavstvo v članstvo sindikata, skrbeli za politično in ideološko vzgojo na 14 dnevni študentskih sestankih in imeli tudi redne 14 dnevne sestanke z delavci, ki s'anjajo na vasi. — S. S.

MAKS KRMELJ:

NEKAJ O NALOGAH občnih zborov kmečkih delovnih zdruag

(Nadaljevanje)

Še so zadruga, ki imajo še zmeraj prejšnja, stara pravila. Čas je, da jih že enkrat zamenjajo s pravili, ki jih je lanske pomlad sprejela konferenca zadrugnikov v Beogradu. Ta nova pravila se skladajo z novim zadrugnim zakonom, ki ga je letos poletj sprejela skupščina FLRJ in so torej obvezna za vse zadruga. Dejstvo pa je, da se nekatere zadruga krčevito upirajo tem novim pravilom, češ zakaj bomo sprejemali nova pravila, saj jih že imamo, delamo pa tako, kot se nam zdi najbolj pametno in potrebno.

Na zborih je treba več razpravljati o pravilih, kot smo to do sedaj delali. Zadrugniki je treba nujno seznaniti z najvažnejšimi določili pravil njihove zadruga. Seznaniti jih je treba z dolžnostmi in nalogami, ki jih po pravilih imajo do zadruga, in pa seveda tudi s koristimi, ki se jim hkrati nudijo. Skoraj po vseh zadrugah najdemo zadrugnike, ki ne vedo prav nič o tem, kaj zahtevajo pravila od njih, še manj o tem, o čem pravila govorijo. Imamo štiri vrste pravil. Zadrugniki naj jih predelajo že prej na svojih zadrugnih sestankih. Najbolje pa bo, če pregledajo vse štiri tipe pravil, izmed njih pa izberejo tista pravila, ki so za njihovo zadruga najprimernejša, ter do-

bro preučijo vsaj glavne člene, tako da bodo prišli na zbor že vsi z jasnimi pojmi, kakšna pravila so zanje najboljša. Tako poznavanje pravil je za slehernega zadrugnika nujno potrebno, kajti vsak zadrugnik mora biti danes propagandist med kmeti in mora znati pojasnjevati ureditev svoje zadruga. Kaj pa naj odgovarja kmetom, če niti pravil svoje zadruga v glavnih točkah ne pozna!

Mislím, da je zato treba zamenjavo pravil jemati zelo resno, da ne gre zdaj tu za to, da bi ponovno začeli sektašiti in šli morda v smeri, da bi sprejemali samo pravila višjih tipov, s čimer bi zadruga prav gotovo glede pridobivanja novih kmetov bolj zožili, kot pa jo razširili.

V okrajnem merilu morajo vse politične organizacije napraviti vse, da se zamenjajo starih pravil po zadrugah že enkrat dokončno reši. Poverjenostjo za kmetijstvo okrajnega ljudskega odbora in pa okrajna zadruga zveza sta v tistih okrajih, kjer so še zmeraj zadruga s stariimi pravili, prav gotovo pozabila na določbe novega zadrugnega zakona.

Naravno je, da se je treba potem po sprejetih pravilih tudi ravnati. Čestokrat pa se dogaja, da zadruga pri organizaciji in delu omalovažuje pravila, da nanje

sploh ne gleda kot na zakon, s katerim je bila potrjena in urejena.

Za zadruga so zelo važna nekatera vprašanja, o katerih je nujno treba spregovoriti v zvezi s pravili na občnem zboru. Tako na primer o pravilni dokončni rešitvi ohišnic. Še je precej zadrug, v katerih so po starih pravilih ohišnice vsakekor prevelike. Pa tudi take zadruga lahko najdemo, kjer so že sprejeli nova pravila, ki jim določajo velikost ohišnic, zadrugniki pa so kljub temu obrzali še stare ohišnice. Na teh velikih ohišnicah je seveda tudi večje število glav goveje živine, kot je to s pravili določeno, zadruga pa nimajo ne krme in tudi ne toliko živine, kot bi je morale imeti. Seveda zahteva taka ohišnica od zadrugnikov preko poletnih mesecev tudi precej dela in je jasno, da jim zmanjkuje časa za delo v zadrugi. Zato pa potem zadruga slabo dela, kot to nekateri zakrinkani zadrugniki okrog govoričijo. Zato dela v zadrugi niso pravočasno opravljena, kot bi morala biti, zadrugni odbori pa tarnajo, češ da imajo premalo delovne sile, da zato načrt ni izvršen, namesto da bi najprej dobro uredili delo v zadrugi, nato pa se oddali vse odvečno delovno silo. Zakon o zadrugah in zgleđna pravila določajo zadrugniku do 1 ha zemlje ohišnice. Zemlje pri ohišnici zadrugniku samo pomaga pridelovati vsakdanje dodatke za njegovo lastno gospodinjstvo, medtem ko mora biti zemlja, združena v zadrugi, vir vseh njegovih dohodkov za življenje, kar tudi je, če je ob pravem času in dobro obdelana.

V naših zadrugah gojimo zelo različne gospodarske panoge in kulture. Glavna panoga — živinoreja bo v glavnih predelih Slovenije tudi glavni gospodarski steber zadruga, okrog katerega se bodo potem razvile še druge panoge in kulture, ki je poljedelstvo, vinogradništvo, sadjarstvo in vrtnarstvo. Ohišnica živinorejske zadruga mora biti primerna za vzdrževanje ene krave, na vsak način pa mora biti večja, kot je lahko ohišnica bodisi vinogradniške, sadjarske ali tej podobne zadruga, kajti razlika v plodnosti zemlje je velika, gojitev drugačne kulture zahteva tudi drugačno delo. Vinogradništvo, sadjarstvo in hmeljarstvo na primer, te kulture zahtevajo že veliko delovne sile na majhnih površinah.

Zadruga mora na vsak način doseči med zadrugniki tako velike ohišnice, da bodo zadrugniki lahko hodili nemoteno delat na zadrugno zemljo v času zadrugnih del. To pa bo seveda uspelo le takt, ko bodo ohišnice pravilno urejene, ko bodo le tolikšne, da jih bodo zadrugniki lahko obdelali ob prostem času.

Kakor je važno razpravljati o obratunu za minulo leto, toliko važneje je temeljiteje razpravljati o načinu gospodarske proizvodnje za prihodnje leto. Če so zadrugniki že od ustanovitve zadruga poznali svoj gospodarski načrt, potem prav hitro razumejo, kje so v minulemu letu bile slabosti in vrzeli njihovega gospodarskega načrta, in ga bodo tudi prav na tistih točkah dokaj dobro popravili. Postaviti dober gospodarski načrt je možno le tedaj, če pri tem vprašanju sodelujejo vsi zadrugniki.

Na zboru je treba razpravljati o tem, ali je proizvodni načrt sestavljen tako, da je upošteval vse možnosti nadaljnje razširitve in izboljšanje kmetijske proizvodnje in pa tudi razvoj zadruga. O izvski panogi, ki se goji v zadrugi, je treba posebej razpravljati: kaj in koliko se da razširiti, izboljšati in kako v tej zvezi čim bolje urediti delo. Nov proizvodni načrt mora predvideti, kakšne količine pridelkov bo zadruga dala, kaj žavi in kaj bodo dobili zadrugniki. Če bo finančno-proizvodni načrt res dobro ustavljen, potem bo služil zadrugnikom kot bojni smotaj, za katerega izvedbo bodo morali vsi bojevati. Tudi je treba govoriti na zboru, kako delo urediti, ga bo potem zadruga v reentici opravila. Zbor mora razpravljati o tem, kako se vnaprej zagotoviti izvršitev proizvodnega načrta, in sicer tako, da bo že zbor ga načrta, in sicer tako, da bo že zbor določil vsakemu delasposobnemu zadrugniku določeno število delovnih dni od vsega načrtovanega števila delovnih dni, ki jih je potrebno opraviti, da bo potem po zaključku gospodarskega leta celotni proizvodni načrt izveden.

Ako je finančno-gospodarski načrt dobro sestavljen, mora z določitvijo proizvodnje in delovnih dni vsaj približno pokazati vnaprej, kakšno nagrado bodo zadrugniki prejeli za svoje opravljeno delo v tekočem letu.

Zadruga še ni dokončno dograjena organizacija z zaključenim obkolim zemljišči in vasi. Ker se mora še neprestano širiti s pritokom novih kmetov, mora zbor zadruga razpravljati tudi o vključitvi novih kmetov v zadruga. Doktor so v njeni neposredni bližini še zasebni kmetje, toliko časa je njena dolžnost, da si neprestano prizadeva, da jih čimprej vključi v svoj sestav.

Prešernov muzej v Kranju

Kadar koli sem se v Kranju zaustavil pred hišo, v kateri je dr. Fr. Prešeren našel svoj dom in v kateri se je izteklo to dragoceno življenje, me je vedno grabila radovednost, kakšna je bila hiša tedaj, ko je v njej domoval. Radovednost je bila tolikšna, da bi najrajši vstopil in poprosil gospodarja, da mi razkaže prostore. Toda kaj, videl bi samo trgovski lokal in še kaj, Prešernovega doma v njej ne bi našel. To ni bila tieta običajna radovednost, ki jo očitamo zvedavim ljudem; bila je mnogo več, bila je želja, videti pesnikovo sobo, nazorno gledati v notranjo ureditev doma, njegovo opremo in tako presoditi način življenja velikega moža, skratka videti stvari, sredi katerih je živel, odtod potem morda globlje spoznati in podoživljati njegove stvaritve. Takšna želja gotovo obhaja vsakega potnika, ki se zaustavlja pred Prešernovo smrtno hišo. In iz te želje se je porodila tudi zamisel po ustvaritvi Prešernovega muzeja.

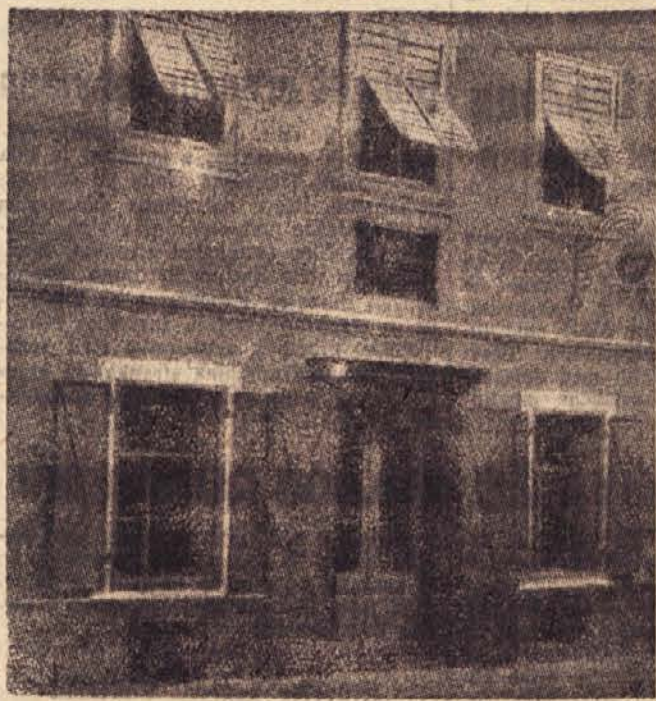
Ta zamisel je lani ob stoletnici Prešernove smrti dobila realno obliko, letos ob 150. obletnici pesnikovega rojstva pa se bo dokončno uresničila. Ob Prešernovem času jedro starega Kranja po svoji zunanosti bistveno ni bilo drugačno kakor je dandanes, le trgovski poslovni okus kasneje ni prizaneseel pročeljem meščanskih hiš s tem, da je z velikimi izložbenimi okni, z reklamnimi trgovskimi napisy razbil stilno epotnost fasad.

Od leta 1846. pa do svoje smrti leta 1849, je dr. France Prešeren živel v Kranju v sedanjih po njem imenovani ulici v hiši št. 14. Vhod v njegovo advokatsko pisarno in stanovanje je bil zadaj iz sedanje Tavčarjeve ulice. Hiša je manjše velikosti in enonadstropna. V pritličju je za njegove dni bila kavarna, v kateri je po tedanjih navadah kar v kotu bila tudi kuhinja za kavo. Iz kavarne je po osem hodniku ob arkadnem dvorišču šla pot v zadnji trakt stavbe in od tod po stopnicah v Prešernovo stanovanje oz. pisarno. Vendar je to bila pot le za domače ljudi, oziroma za lastnika kavarne v njegovo stanovanje v zadnjem traktu v pritličju. Pravilo, da je med to in sedanjemu hišo v smeri proti Glavnemu trgu vodila tesna »gasa«, po kateri je Prešeren najrajši hodil v svoj dom iz sedanje Tavčarjeve ulice. V pritličju razen kavarne ni bilo drugega prostora kakor samo še stanovanje gospodarja v zadnjem traktu. V nadstropju je imel Prešeren v prednjem traktu eno večjo in eno manjšo sobo. V večji je bila njegova spalnica, v manjši, neposredno zraven nje pa kuhinja, v kateri je gospodinjila in spala njegova sestra Katra. Stanovanje je bilo povezano s pisarno po hodniku ob arkadnem dvorišču. Njegova advokatska pisarna je obsegala iz dveh sob; v prvi sta bila zaposlena njegova pisarja, v drugi pa je delal sam.

Takšna je bila razporeditev hiše za Prešernovih dni. Danes je drugače. Novi lastnik-trgovca je kavarno preuredil v trgovski lokal. Arkadno dvorišče je zadel tako, da je za trgovino v pritličju pridobil še en prostor, iz katerega je dal napraviti okrogle železne stopnice v nadstropje in za Prešernovo spalnico zgradil še eno sobo. S tem je bila prvotna hiša izgubljena v dveh traktih, drugi pa ob sedanjih Tavčarjevi ulici; trakt je vezal hodnik ob razmeroma velikem arkadnem dvorišču, v čigar sredi je bila fontana.

Zanovljal Prešernovega muzeja v Kranju so se oprli zdrave in edino pravilne zamisli, rekonstruirati hišo v prvotnem stanju in nato šele v njej namestiti muzej. Nalogo so poverili univ. prof. arch. M. Mušiču, ki je po temeljnih preiskavah izdelal rekonstrukcijski

načrt. Načrt je potrdil bivši lastnik hiše z izjavo, da ustreza prvotnemu stanju stavbe. Po tem Mušičevemu načrtu bo rekonstrukcija izvedena tako, da se bodo trgovska izložbena okna na Prešernovi ulici zazidala v prvotno velikost. Prav tako tudi vrata, v kateri se bo vzdal kameniti okvir iz kake druge hiše, ki bo po slogu ustrežal prvotnemu. Največ težav bo pač povzročila rekonstrukcija arkadnega dvorišča, katere bo zahtevala odstranitev dozdanih sob v pritličju za bivšo kavarno in v nadstropju za Prešernovo spalnico. Ozadje na Tavčarjevi ulici ne bo zahtevalo sprememb, zaradi česar bo rekonstrukcija mogoče izvesti do 150. obletnice pesnikovega rojstva. S



Pročelje hiše v Kranju, v kateri je tri leta živel in tudi umrl France Prešeren (kakršna je bila pred sto leti)

tem bo za obiskovalca muzeja podan osnovni pogoj, da si bo mogel prvo predočiti dom, v katerem je živel največji slovenski pesnik.

Prešernova rojstna hiša na Vrbi je že preurejena v muzej, iz katerega si je mogoče nazorno predstaviti, v kakšnem okolju in kako so potekala prva leta življenja mladega Prešerna.

Prešernova smrtna hiša v Kranju, spreminjena v muzej, pa naj pokaže njegova zrela — ustvarjalna leta, ki so se zaključila s težko boleznijo in smrtjo. — Vhodni prostor v muzej (nekdanja kavarna) bo kot spominska veža posvečen velikemu geniju. V njej je že zdaj nasproti vходу postavljeno bronasto poprsje dr. Franceta Prešerna. Na stenah bodo izobešeni fotografski posnetki vseh krajev, kjer je kdaj Prešeren bival. Iz spominske veže bo šel obiskovalec po hodniku ob rekonstruiranem arkadnem dvorišču s fontane po stopnicah v nekdanje pesnikovo stanovanje. V prvi sobi — nekdanji kuhinji — se bo obiskovalčevu oko zaustavilo na najboljših slikarskih in kiparskih portretih Prešerna v originalu ali pa v kopiji. Tu bodo časopisi ter knjige tedanje dobe, zapisi Ernestine Jelovškove — skratka z vsemi muzejskimi »redstvi bo prikazan prerez taktatne družbe, da bo gledalec lahko razbral duha časa in tako tembolj spoznal veličino pesnikovega duha ter nato s posebno pieteto stopil v sobo, v kateri je živel in umrl dr. Fr. Prešeren.

Ta soba bo opremljena z originalnim Prešernovim pohištvo, ki ga bo Prešernovemu muzeju v Kranju odstopil Narodni muzej v Ljubljani. Pohištvo ob-

stoji iz postelje, mize s stolom in iz nizke omare-predalnika; razen tega je še svečnik, ki bo dopolnjeval opravlo Prešernove sobe. S temi izvirniki bo mogoče povsem verno ponazoriti prostor, v katerem se je dr. Fr. Prešernu izteklo življenje. Semkaj bi morda postavili tudi vitrino s Prešernovimi rokopijsnimi deli.

V tej sobi bo obiskovalec podoživel pesnikovo trpljenje v boleznih in spoznal njegovo silno energijo, kakor jo opisuje njegova sestra Lenka: »Pa iz postelje ven je diktriral pisarju. Sribar je tam zraven postelje pri mizi pisal. Je kaj blizu njega, ki je ležal, imel mizo. Sem slišala, da je diktriral, in se čudila njegovi pridnosti v takem trpljenju. Potem pa je pisar spisan dal doktorju in doktor je takoj na postelji svoje ime podpisal. Tudi ležé je pregledoval vse spise in je podpisoval. Vsak dan je nekaj ur tako diktriral. Predolgo pa ni mogel ne brati ne diktrirati.« Obiskovalec bo občutil tudi zadnje trenutke pesnikovega življenja, kakor jih spet podaja njegova sestra: »Zadnje noč je rekel: »Jaz vas prevedim, da vsi vzdigujete, kar morete, in vsi prav. Pa jaz sem pretežek.« — Štirje smo vzdigovali in je Katra še rekla: »Malo bolj vzdignite!« Doktor je utihnil.

Katra je pravila, da jo je kmalu nato premagalo in je zapala. Tisto jutro potem je ležal tako tiho, tako mirno. Ko se je zbudila, je hitela gledat in videla, da umira.

Katra je le miheno taktat pomizala. Noč je bila tudi njej huda in ni spala. Pravila je: »Pet nas je bilo pri njegovi smrti: dekla, Ribičeva Minca iz Vrbe... pomagalka iz hiše, stric — boter Bostjan in jaz.

Nismo k umirajočemu utegnili sklicati več ljudi. Tako hitro je bilo. In ob osmih je umrl. Je kar zaspal. Tako lahko je umrl.

Odtod bo obiskovalec prišel v pesnikovo pisarno spet po hodniku mimo arkadnega dvorišča v trakt na Tavčarjevi ulici. Iz obeh sob bo rekonstruirana advokatska pisarna, kakršna je bila v tedanji dobi. Ker ni od Prešernovega pisarniškega pohištva ostalo nič, se bo za Prešernov muzej odkupilo ali pa najelo na posodo pohištvo pri krajskih zasebnikih, kateri bodo rade volje za takšne namene odstopili bidermajerke pisarniško pohištvo. — Iz pesnikove pisarne bo obiskovalec odšel po stopnicah skozi vežo na Tavčarjevo ulico.

V kratkem sem podal ureditev, kakor so si jo zamislili zasnovatelji Prešernovega muzeja. Preden bo zamisel uresničena, jo bo treba še temeljito pretehtati. Zakaj Prešeren je osrednji duh našega naroda, zato je muzejska ponazoritev njegovega življenja stvar vsega našega dolgovnega ljudstva, ki bo moralo po svojih najboljših strokovnjakih sodelovati pri dokončni izvedbi opisane zasnove.

Zen France
* Obzornik, mesečnik za ljudsko prosveto 1. VI. 1949, št. 1-2 »Bolezen in smrt pesnika Franceta Prešerna« Alfonz Gspan.

Tri dni so stali v vodi odkupljeni prašiči

Novo mesto, 7. februarja.

V zadnjem času smo ponovno pisali o surovem in skrajno nemarnem ravnanju z odkupljenimi živinami. Gospodarska škoda, ki jo s svojo malomarnostjo povzročajo nekateri brezvestni nameščenci odkupnih podjetij, je ogromna, na drugi strani pa vzbuja tako ravnanje z živinami pri kmetih upravičeno in ostro kritiko.

Da vedrilo v odkupnih podjetjih ponekod še vedno ljudje, ki jim je vestno izpolnjevanje službenih dolžnosti deveta briga, potrjuje tudi naslednji primer.

Tovarišica S. B. iz Novega mesta nam je poslala v preteklem tednu naslednji dopis:

»Dne 27. januarja 1950 je odkupno podjetje za živino v Novem mestu odkupovalo prašiče. Prevzelo je 28 prašičev in jih prepeljalo v star hlev v Gerdešičevi ulici št. 6. V hlevu je zaradi pokvarjenega vodovoda stalo 15 cm vode, tako da so bili prašiči ves čas na mokrem. V treh dneh so dobili kot krmno malo otrobov, zmešanih z mrzlo vodo. Na večer 30. januarja so naložili vse premražene prašiče na voz, na katerem je bilo 5 cm snega, ter so jih na takem vozu odpeljali na kolodvor. Ko so opozorili člana odkupnega podjetja, da je treba prašiče nakrmiti, se je izrazil, da jih bodo odprenili kar tako. — Če bomo imeli v odkupnih podjetjih take ljudi, ki bodo na podoben način skrbeli za prehrano in odpremo prašičev, bodo naši odkupi prav gotovo še slabši.«

Ko smo preverjali resničnost poslanega dopisa, je Ljotje Dragman, upravnik okrajnega podjetja »Živinoprometa«, odgovoril našemu dopisniku, da »navedene stvari ne držijo in da je laž, če je kdo kaj takega pisal.« Vendar pa je Dragman samo hotel prikriti resnico ali pa se zmeraj ni vedel, kako izgleda hlev, v katerem ima podjetje odkupljene prašiče do odozva z železnico. Naš dopisnik se je namreč od Dragmana napotil v hlev, v katerem so bile živali tri dni v vodi. Ugotovil je, da so podatki tovarišice S. B. točni in da voda še zdaj stoji v hlevu.

Točno je, da sta v navedenih dnehnih službenca »Živinoprometa« Ivan Dermastja in Ilija Golež pripeljala v hlev, to je v prostor stare pivovarne za Krško, 28 prašičev. Jožefa Rems, ki stanuje

v stavbi stare pivovarne in ki iz usluge krmi prašiče, kadar so v tem hlevu, je obvestila Goleža, da nima več hrane za prašiče. Nato ji je nekdo od podjetja prinesel na ramah — vrečico otrobov za 28 odraslih sovinj! Tako so dobili prašiči v soboto, nedeljo in ponedeljek dejansko le nekaj pesti otrobov, polnih z mrzlo vodo. Šele v ponedeljek je Jože Zelnik, hlevar pri »Živinoprometu«, ki prihaja v službo večkrat pijan, pripeljal Remsovi 2 vreči otrobov.

Lačne živali so v mrzli vodi še bolj oslabele. Velik prašič je n. pr. v hlevu od onemoglosti obležal, tako da so hodili drugi po njemu. Na večer 30. januarja so uslužbenci »Živinoprometa« prašiče odpeljali na železniško postajo. Zmetali so premražene in mokre živali, ki so imele krvave in ozeble noge, na zasnežen voz. Pri tem delu se jim je zelo mudilo; naložili so namreč na voz po 14 velikih prašičev, tako da so stradane in splasene živali skakale v pretesnem prostoru druga po drugi!

Vse tri dni, ko so prašiči stali v hlevu in vodi in stradali, ni bilo razen hlevarja Zelnika nikogar od podjetja na spregled. Zelnik se tudi sicer ne briga dovolj za nastelo v hlevu, čeprav ponuja tovarna igralec lesno oblanje zaslona. Tako je moral n. pr. zadoščati v zadnjem času 1 voz oblanja za mesec dni, čeprav grede skozi ta prehodni hlev skoraj vsi prašiči, ki jih podjetje odkupi. Vse to dovolj jasno govori o malomarnosti in neredu v »Živinoprometu«. Podjetje je tudi v jeseni odprenilo vagon prašičev, v katerem so zaradi prenatrpanosti poginile 3 sovince, ostale pa so veliko izgubile na teži.

Ali sta Golež in Dermastja, proi bišči privatni mesar, drugi poslovodja privatne mesnice, ravnala z odkupljenimi prašiči v svojih obratih tako kakor delata to zdaj pri »Živinoprometu«? Ali nalašč skrbita za nevoljo kmetov, ki se nad takim ravnanjem z odkupljeno živino upravičeno zgražajo? — Dragman, ki je vzgled slabega voditelja državnega odkupnega podjetja, je bil sicer medtem že razrešen svoje službe. Smatramo pa, da odgovornost za take nepravilnosti ne more biti pokrita le z razprestitvenim dekretom.

Čas je že, da ljudi, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti do skupnosti, poučimo o tem na učinkovitejši način!

V skladiščih zadržujejo nad 3,500.000 m blaga — potrošniki pa so slabo oskrbovani

Ze dalj časa naši potrošniki popprajujo po raznem blagu, ki ga ne morejo nabaviti. Ko torej na eni strani govorimo o čim kulturnejšem trgovskem poslovanju, na drugi strani pa vemo, da naši delovni ljudje v največjih naporih vlagajo vse sile za dvig proizvodnje, da s tekmovanjem tudi doigajo proizvodnjo — pa ugotavljamo, da si naši delovni ljudje le še ne morejo nabaviti blaga, kolikor ga potrebujejo. Zakaj pa že nekaj časa ni dovolj blaga za prodajo, pa nam lahko pove sledeča stvar.

V zadnjem času se nahaja v skladiščih naših tekstilnih tovarn v Sloveniji okoli 3,500.000 metrov blaga, katerega zadržujejo, namesto da bi ga odposlali koristnikom. Velike zaloge imajo v tovarni Induplat v Jaršah, v tovarni volnenih in visogna izdelkov v Mariboru, v Združenih tovarnah soile v Mariboru, v tekstilni tovarni v Medpodah, v tekstilni tovarni St. Pavel v Savinjski dolini, največje zaloge v skladiščih, nad 700.000 metrov blaga, pa ima tovarna MTT v Mariboru.

Tako nepravilno zadrževanje blaga v skladiščih tovarn povzroča upravičeno nezadovoljstvo potrošnikov samih. hkrati pa nepravilno pojmovanje obtoka finančnih sredstev, kar povzroča slednjič tudi gospodarsko škodo. Podjetja, kjer imajo večje zaloge blaga v skladiščih, se izgovarjajo, da niso imeli sklenjenih kupnih pogojev. Ti izgovori pa v celoti ne drže! Kajti vsako podjetje ima že več sklenjenih pogojev, poleg tega pa bi imela ta in ostala tekstilna podjetja možnost, da bi koristnikom poslala na račun pogojev določeno količino tekstilnega blaga. Vsekakor pa dokazuje tak primer neupravičenega zadrževanja tekstilnega blaga, ki ni proi, da tudi sindikalne organizacije niso o tem razpravljale ter so skupno z ljudsko inspekcijo in upravo podjetij pokazale kaj slab odnos do potrošnikov. Da si bodo potrošniki v najkrajšem času lahko nabavili potrebno blago, je glavna dolžnost pred direktorje tekstilnih podjetij, da morajo v najkrajšem času razposlati vse zaloge.

Žive naj vsi naródi...

(Odlomek iz scenarija »Prešeren«)
(Nadaljevanje in konec.)

101. VISOKO OBREZJE NAD SAVO

Mesec se je skrtil za oblake. Veter Prešeren hiti. Med potjo ga spremljajo iz teme svetlikajoči se obrazi Julije in Ane, Bleiweisa, stuehla in Dagarina. Tudi Gabra vidi vsega v verigah. Ustavi se. Noga mu že izginejo. Mesec. Pogleda v globino, kjer toče Sava. Glavine vletajati pošastno grbevsko figuro Jerneja Kopitarja, ki se vsa agenta, ki so mu kdajkoli sledili, Tudi Pajk je med njimi. Pred začne pešati, sgrabi se za prsi, opoteče se in zgrudi ob debelem drogu. Nazadnje glavo na drog. Teško diha. Oči zapre. Mesec se je spel pri sedaj opazi, da se je zrušil pod vislicami, da je na kraju krvave njim vro z zanko. Počasi vstane in ga težko sključen naprej. Strahotno je utrujen. Z veselja vesela greba. Ves čas tega sicer nemega prizora v zvoku stihii, počasi in v presledkih:

Kdo zna
noč temno razjasnit', ki táre duhá!
Kdo vé
kragulja odgnati, ki kljuje srce
od zore do mraka, od mraka do dne!
Kdo učí
izbristat' z spomina nekdanje dni,
brezup prihodnjih oduzet' spred očí,
praznoti vbežati, ki zdanje moril!

102. V JALNOVI GOSTILNI

Miza pokrita s prtom. Kozarec s steklenico. Kozarec je prebrnjen, le v steklenici je še nekaj kapljice vina. Dekla popravlja sobo. Obrnjeni stoli na mizah. Pometa. Tedaj vstopi razigrana Jalnovka s možem in Kastelcem.

Jalnovka: Kdo pa je bil tu?
Dekla: Dr. Prešeren. (Med vrati se prikaže Pacenk.)

Jalnovka: Si mu dala večerjo?
Dekla: Saj še govoriti niso hoteli z menoj!
Jalnovka: Oh, ti neroda! (Odide.)

Kastelic (opije za njo): Prinesite kakšno kračo in bokal vina! Nocoj ne gremo spat! (Jalen je šel za Jalnovko, Pacenk pa je medtem izpraznil, kar je Prešeren pustil. Takoj, ko sta Jalnova izginila, je stopil vinjeni Kastelic, mrmrajoč neko popevko, k dekli in jo hotel objeti, toda dekla se mu z metlo postavi v bran. Pacenk pije. Tedaj se zasliši krik Jalnovke.)

Jalnovka: Na pomoč! Na pomoč! (Prihiti v sobo.) Dohtar se je v shrambi obesil!

103. V SHRAMBI

Kastelic. Jalen in Pacenk nesejo nezavestnega Prešerna. Vidi se, da še diha. Na mesarskem klinu visi prerezana ovravnica.

104. V PREŠERNOVI SOBI

Prešeren (v postelji). Na glavi ima obkladek. Obraz je utrujen in zabuhel. Gogala in Florijan ga pomagata doigati. Katra mu daje za hrbet blazino. Pri vratih stoji Pacenk.)

Katra: Francè, Francè! Daj, da pokličem gospoda dekana!

Prešeren (se nasmehne): Kaj bi že rada, da bi umrl?

Gogala: Kdo bo skovirja klical, ko je še dan!

Prešeren (se smehlja): Ali so »Novice« prišle?

Katra (jezna): Tu sol (Odide.)

Prešeren: Hvala, prijatelj! (Vsi odidejo. Prešeren je že razgrnil pred seboj »Novice«, pregledal bežno proo, nato drugo in tretjo stran. Dobro volje je. Smehlja se. Zunaj sije sonce. Sneg. Močan pramen sonca pada v sobo na velik kup neprodanih »Poezij«. Zaprašene so. Tedaj se mu zapiči pogled na beležki v »Novicah«): »Z zdravjem našiga slavniga pesnika dr. Prešerna slabo stoji. Pred nekimi dnevi so mu vodo iz trebuha izpustili, ker je vodenica čedalje huje prihajala. Bog daj, da bi mu zdaj odleglo in da bi spet ozdravil!« (Oči se mu zaskrijo. Zjezi se in zakliče): Katra! Katra!

Gogala (vstopi): Ni je, gospod dohtar! K dekanu je spet šla!

Prešeren: Glej, glej! Mudi se ji kot Bleiweisu! Beril (Dá mu »Novice«. Florijan): Pokličí takoj mojega pisarja! Prinesli bodo popravek. Ti, Pacenk, pa stopi k Jalnovki! Naj ti dá štefan najboljšega! To limonado naj padar pijel! Pa še koga pripelji seboj! Prešerna še ni konec! (Vsi se smejejo.)

104. KRAJ KRVAVE RIHTE

Pod vislicami stoji Čevljar. Orožniki. Cigan. Duhovnik, tisti, ki mu je takrat Pacenk podstavil nogo. Komisar Pajk bere obsodbo. Konča. Boben. Duhovnik stopi k Čevljarju, ki ga z odločno kretnjo glave zavrne. Duhovnik odstopi in cigan dá Čevljarju zanko čez glavo. Čevljar nekaj zavpije, toda isti hip se je evok preli v Prešernove besede.

105. V PREŠERNOVI SOBI

Ob Prešernovi postelji stojijo Gogala, Florijan, pisar in Pacenk. Vsi drže kozarce v rokah. Prešeren govori klicí iz svoje »Zdravilnice. Preprosto, toplo, domače.

Prešeren (preprosto, toplo, domače):

Živé naj vsi naródi,
ki hrepene dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan.
Da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

(Obrne se k prijateljem)

Nazadnje še, prijat' lji,
kozarce záse dvignimo,
ki smo zato se zbrat' li,
ker dobro v sreč mislimo;
dokaj dni
naj živi
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

(Trčijo in spijejo. Ze pri zadnjih besedah so Prešernu začele moči pojemati. Ko je izpil, se utrujen uleže.)

